

**Een karterend archeologisch
inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen aan de Pater
Tulpstraat te Ysselsteyn, gemeente
Venray (L)**

A.J. Wullink & J.J.A. Wijnen

ARC-Rapporten 2009-73

Geldermalsen
14 mei 2009
ISSN 1574-6887

Colofon

Een karterend archeologisch inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen aan de Pater Tulpstraat te Ysselsteyn, gemeente
Venray (L)

ARC-Rapporten 2009-73
ARC-Projectcode 2009/229

Tekst

A.J. Wullink & J.J.A. Wijnen

Afbeeldingen

A.J. Wullink & J.J.A. Wijnen

Redactie

A.J. Wullink

Versie 2.1, 7 december 2010

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door

ARC bv

Postbus 41018

9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 14 mei 2009

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

---

Projectgegevens

Projectnaam	Ysselsteyn, Pater Tulpstraat
Projectcode	2009/229
Archisnummer	35030
Projectleider	drs. A.J. Wullink
Contact	0345-620101, a.j.wullink@arcbv.nl
Opdrachtgever	Econsultancy BV, dr. J.J.A. Wijnen
Contact	0485-581817, wijnen@econsultancy.nl
Bevoegd gezag	Gemeente Venray, dhr. M. Terpelle
Contact	06-11913386, michel.terpelle@venray.nl
Beoordeling	SRE Milieudienst, drs. J. Schotten
Contact	040-2594403, j.schotten@milieudienst.sre.nl

Locatiegegevens

Toponiem	Pater Tulpstraat (ong.)
Plaats	Ysselsteyn
Gemeente	Venray
Provincie	Limburg
Kaartblad	52B
RD-coördinaten	N:190680/ 389413 O:190695/ 389370 Z:190675/ 389363 W:190659/ 389406
Oppervlakte	0,1 ha

Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Formatie van Boxtel (Laagpakket van Wierden)
Geomorfologie	Dekzandvlakte
Bodem	Veldpodzolgrond
Historische situatie	Heide
Archeologische verwachting	De veldpodzolgrondengronden hebben een lage trefkans op archeologica vanaf het Laat-Paleolithicum

---

Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Econsultancy uit Boxmeer heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een karterend archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen uitgevoerd aan de Pater Tulpstraat te Ysselsteyn (afb. 1). Aanleiding tot dit onderzoek vormt de voorgenomen nieuwbouw van een woonhuis op de locatie. De onderzoekslocatie is momenteel in gebruik als weiland. In het plan is een fundering op staal voorzien (aanlegniveau circa 80 cm –mv) en een kelderkast met een aanlegniveau dat niet onder dat van de voorziene fundering ligt (70 à 80 cm –mv). Hierbij zal een gebied met een oppervlakte van circa 232 m² worden bebouwd. De consequentie van de voorgenomen ingreep is dat eventuele waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.¹ Het veldwerk is uitgevoerd op 24 april 2009 dr. J.J.A. Wijnen en drs. M. Stiekema van Econsultancy, onder leiding van drs. A.J. Wullink van ARC bv. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).²

1.2 Onderzoeksgeschiedenis

In maart 2009 is een bureau-onderzoek verricht door Econsultancy.³ Het archeologisch verwachtingsmodel uit het bureau-onderzoek vormt het uitgangspunt voor dit inventariserend veldonderzoek en is hieronder weergegeven.

Op grond van de verzamelde archeologische en aardwetenschappelijke informatie is de volgende gespecificeerde verwachting opgesteld:

Uit regionaal en landschappelijk oogpunt is bekend dat het Peelgebied op de Peelhorst vooral aantrekkelijk is geweest in de vroege prehistorie (Laat-Paleolithicum tot Bronstijd). In latere perioden was het een onvruchtbaar en open gebied, waar de kans op bewoning door landbouwende gemeenschappen klein moet worden geacht. Bij Steentijd-verwachting (Laat-Paleolithicum tot Bronstijd) kan gedacht worden aan vondsten en/of sporen van kleine steentijd-jachtkampementen (basisnederzettingen met een omvang van 200 m² tot 1000 m²). Ook een groter basiskamp uit de Steentijd kan niet worden uitgesloten. Bij dergelijke vindplaatsen betreft het voornamelijk strooiing van overwegend (bewerkt) vuursteen.

De afzettingen behoren tot de Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden en binnen deze eenheid waarschijnlijk tot het Jonge Dekzand. Dat betekent dat er

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

³Wijnen, J.J.A. en Stiekema, M., 2009: *Archeologisch bureauonderzoek Pater Tulpstraat (ong.) te Ysselsteyn in de gemeente Venray*, Econsultancy Rapport 0902308 (conceptversie).

op enige diepte tot mogelijk vlak bij het maaiveld zich afzettingen van het Oude Dekzand kunnen bevinden. Vuursteenvindplaatsen in de Peelregio komen ook voor op veenlagen op het Oude Dekzand, de Usselo-veenlaag.

In het hele plangebied kunnen archeologische resten voorkomen uit alle archeologische perioden. De kans op het voorkomen van de resten die onverstoord zijn is laag. Als ze voorkomen, komen de archeologische resten voor direct aan of onder het maaiveld. De vondstenlaag wordt verwacht in de eerste 30 cm beneden het maaiveld. Archeologische sporen (uitgezonderd diepe paalsporen en waterputten) worden binnen 50 cm beneden het maaiveld verwacht. De archeologische resten bestaan hoofdzakelijk uit aardewerk- of vuursteenstrooiingen. Organische resten en bot zullen door de relatief droge en zure bodemomstandigheden slecht zijn geconserveerd. Gedurende de ontginning in de 20e eeuw zijn naar alle waarschijnlijkheid veel vindplaatsen verstoord in de omgeving van de planlocatie en mogelijk op de planlocatie. Het complextype en de omvang kunnen niet nader worden gespecificeerd door de beperkte gegevens.

1.3 Doel van het inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het in het bureau-onderzoek voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het IVO bestaat uit drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennend onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterend onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn. Het waarderend onderzoek bepaalt de waarde van de archeologische resten.

1.4 Werkwijze

Het IVO is uitgevoerd als een karterend booronderzoek. Hiertoe zijn met behulp van een edelmanboor met een diameter van 15 cm op het onderzoeksterrein vijf boringen geplaatst tot maximaal 350 cm –mv. Het opgeboorde materiaal is beoordeeld op het voorkomen van archeologische indicatoren door het te zeven (maaswijdte 4 mm). De boringen zijn, rekening houdend met de toekomstige nieuwbouw, verspreid over het terrein gezet om een juiste, algehele indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen. De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. Het opgeboorde materiaal is doorzocht op de aanwezigheid van archeologische resten. Vervolgens is de bodemopbouw per boring beschreven en is er gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaardbeschrijvingsmethode (ASB).

2 Resultaten inventariserend veldonderzoek

De locatie van de boringen is weergegeven in afb. 2. De resultaten van het karterend booronderzoek zijn opgenomen in bijlage 1. In alle boringen werden matig fijne, zwak siltige zanden aangetroffen. Algemeen hebben alle boringen een bouwvoor van 65 à 85 cm dikte. In boring 1, 2, 4 zijn deze geelgevekt. Volgens één van de buurtbewoners is het terrein in het verleden opgehoogd. Onder de bouwvoor werd een intact bodemprofiel aangetroffen met opeenvolgend een vrijwel zwarte A-horizont met door podzolisering gebleekte kwartskorrels (AE), een bruinoranje ijzerinspoelings-(B-)horizont (Bs), die naar onder geleidelijk oranje/geeloranje wordt en vervolgens een geelbeige C-horizont. Plaatselijk heeft de C-horizont ijzerinspoelingsbandjes (boring 1 en 2). Het begraven en intacte bodemprofiel dat werd aangetroffen is van het bodemtype veldpodzol. In boring 1 is op circa 2,7 m –mv een sterk humeuze bruine (mogelijk oorspronkelijk moerige) laag aangetroffen van 30 cm dikte (laagje van Usselo ?). De moerige laag heeft zich gevormd op een leemlaag van ca. 10 cm dikte (tot 3,1 m –mv), die weer gevolgd wordt door matig fijn zand.

De matig fijne zanden op de locatie zijn eolisch afgezette dekzanden (Formatie van Bostel, Laagpakket van Wierden). Op de locatie is mogelijk het laagje van Usselo aangetroffen. Dit ligt gewoonlijk op het Oude Dekzand, zodat geconcludeerd kan worden dat dit door een ca. 3 m dikke laag van het Jonge Dekzand bedekt wordt. De maximale bodemingreep die voorzien wordt ten behoeve van de aanleg van de fundering is ca. 80 cm –mv, zodat verstoring van een eventuele archeologische laag uit het Laat-Paleolithicum vrijwel uitgesloten kan worden. Vanwege de ophoginglaag (bouwvoor) van 65 à 85 cm dikte zal de verstoring van het oorspronkelijke bodemprofiel maximaal 15 cm bedragen (binnen de AE-horizont). Er zijn onder de ophoginglaag onverstoorde veldpodzolgronden aangetroffen.

In de boringen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen

3 Samenvatting en conclusie

Volgens het bureau-onderzoek door Econsultancy ligt de locatie waarschijnlijk op een dekzandgrond, waarin veldpodzolgronden tot ontwikkeling zijn gekomen. Uit regionaal en landschappelijk oogpunt is bekend dat het Peelgebied op de Peelhorst vooral aantrekkelijk is geweest in de vroege prehistorie (Laat-Paleolithicum tot Bronstijd). In latere perioden was het een onvruchtbaar en open gebied, waar de kans op bewoning door landbouwende gemeenschappen klein moet worden geacht.

In de dekzandgebieden kunnen in principe bewoningssporen vanaf het Laat-Paleolithicum worden aangetroffen. Gezien de lagere verwachting voor archeologische resten na de Bronstijd worden er voornamelijk strooiingen van overwegend (bewerkt) vuursteen verwacht.

Het karterend inventariserend booronderzoek heeft aangetoond dat de locatie zich inderdaad binnen dekzandafzettingen bevindt, waarin een veldpodzolgrond is gevormd. Volgens een ooggetuige is redelijk recent (na de ontginning) een ophogingspakket op het terrein aangebracht. Op de locatie is mogelijk het laagje van Usselo aangetroffen op 2,7 m –mv diepte. Dit ligt gewoonlijk op het Oude Dekzand, zodat geconcludeerd kan worden dat dit door een ca. 3 m dikke laag van het Jonge Dekzand bedekt wordt. Gezien de diepte van de bodemingreep is de verstoring van archeologische resten van het Laat-Paleolithicum uit te sluiten, omdat deze waarschijnlijk afgedekt zijn met ca. 3 m Jonge Dekzand. Binnen de zone van verstoring zijn resten vanaf het Mesolithicum tot Bronstijd het meest waarschijnlijk, omdat het na deze periode een onvruchtbaar en open gebied was dat minder interessant was voor landbouwende gemeenschappen. Onder een bouwvoor bestaande uit een ophoginglaag van 65 à 85 cm dikte is een intact bodemprofiel van een veldpodzolgrond aangetroffen. Vanwege de ophoginglaag zal de verstoring van het oorspronkelijke bodemprofiel maximaal 15 cm bedragen (binnen de AE-horizont). In de boringen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Gezien het ontbreken van archeologische indicatoren kan de archeologische verwachting laag worden ingeschat.

Er zijn bij het karterend onderzoek geen archeologische indicatoren aangetroffen. Het is dus niet waarschijnlijk dat er op de locatie een archeologische vindplaats aanwezig is. Samen met de lage trefkans en de aanwezigheid van een ophogingspakket is het onwaarschijnlijk dat de werkzaamheden het archeologisch erfgoed bedreigen.

4 Aanbeveling

Gezien de geringe kans op archeologische resten binnen de onderzoekslocatie zijn er geen bezwaren tegen de voorgenomen nieuwbouw op de onderzoekslocatie. Geadviseerd wordt dan ook om de onderzoekslocatie vrij te geven. De archeologische meldingsplicht blijft echter bestaan. Mochten tijdens toekomstige graafwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit onverwijld aan het bevoegd gezag, de gemeente Venray, te worden gemeld. Het bevoegd gezag beslist of de locatie definitief kan worden vrijgegeven.

Literatuur

Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). 4e, geheel herziene druk.

Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.

Mulder, E.F.J. de, M. C. Geluk, I.L. Ritsema, W. E. Westerhoff & T. E. Wong, 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.

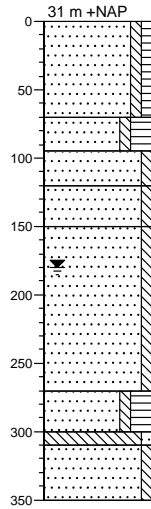

Afbeelding 2. Boorpuntenkaart. Door: J.J.A. Wijnen.

Bijlage 1 Boorprofielen

Boring: 1

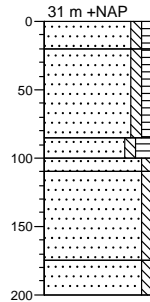
X: 190747
Y: 389170

0	gras
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, licht bruingrijs, bouwvoor, geel gevlekt
70	
95	Zand, matig fijn, zwak siltig, sterk humeus, zwart, loodkorrels, begraven Ae-horizont
120	Zand, matig fijn, zwak siltig, bruinoranje, ijzerinspoelingshorizont; Bs-horizont
150	Zand, matig fijn, zwak siltig, geeloranje, ijzerinspoelingshorizont; Bs-horizont
200	Zand, matig fijn, zwak siltig, geelbeige, ijzerinspoelingsbandjes; C-horizont
270	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, sterk humeus, bruin, moerig; vrijwel geheel vergaan (Usselo ?)
300	
310	Leem, zwak zandig, beigegrijs
	Zand, matig fijn, zwak siltig, beige
350	

Boring: 2

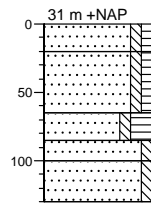
X: 190753
Y: 389175

0	gras
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, bruingrijs, bouwvoor
20	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, grijsbruin, geel gevlekt
85	
100	Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, zwart, loodkorrels, begraven Ae-horizont
110	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, bruinoranje, ijzerinspoelingshorizont; Bs-horizont
175	Zand, matig fijn, zwak siltig, oranje, ijzerinspoelingshorizont; Bs-horizont
200	Zand, matig fijn, zwak siltig, geelbeige, oranjebruine ijzerinspoelingsbandjes

Boring: 3

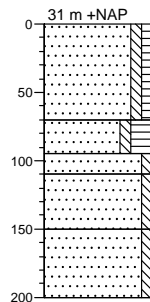
X: 190760
Y: 389158

0	gras
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, grijsbruin, bouwvoor
20	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, bruingrijs, bouwvoor
65	
85	Zand, matig fijn, zwak siltig, sterk humeus, grijszwart, loodkorrels; Ae-horizont
100	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, ijzerinspoelingshorizont; Bs-horizont
130	Zand, matig fijn, zwak siltig, licht geelbeige, C-horizont

Boring: 4

X: 190747
Y: 389164

0	gras
	Zand, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus, bruingrijs, geroerd, geelgevekt
70	
	Zand, matig fijn, zwak siltig, sterk humeus, zwart, loodkorrels; Ae-horizont
95	
110	Zand, matig fijn, zwak siltig, bruinoranje, ijzerinspoelingshorizont; Bs-horizont
150	Zand, matig fijn, zwak siltig, oranje, ijzerinspoelingshorizont; Bs-horizont
200	Zand, matig fijn, zwak siltig, licht geelbeige, C-horizont

Bijlage 1 Boorprofielen

Boring: 5

X: 190741
Y: 389181

